

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1.50.

„TABOR“ izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
datum naslednjega dne ter šte-
mesec po pošti D 12.50, za
semstvo D 20.50, dostavljen na d-
D 14—, na izkaznice D 12.50.
Izdati po dogovoru.

Naroča se pri upravi „TABORA“
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poslilina plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
bora, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — ŠTIS poštno-telegrafni
številka 11.707.

Na naročila brez denarja se ne
odgovarja. — Rokopis se ne vrača.

Leto: IV.

Maribor, petek 27. julija 1923.

Številka: 167

Mrtvi prosijo!

Maribor, 26. julija.

V času, ko je bil v skupščini sprejet novi uradniški zakon, se je v Mariboru ustrelil državni uslužbenec, ker je obupal nad svojo eksistenco, ne nudečo mu možnosti, da primerno prehrani in obleče sebe in družino. Višji stražnik, ki je dolga leta služil državi, je obrnil proti sebi službeni revolver. Naveličan nepre- stanega pomankanja, vžaloščen nad bedo otrok, ki jih je poslal na svet, a jim ni mogel dati kruha, je podlegel obupni mi- slji, da ni izgleda na boljšo bodočnost. Kakorkoli je ta misel posledica dušev- nih procesov v pokojnikovi notranjosti, ni pa objektivno spoznanje — saj tudi drugi žive slabo, pa še ne posegajo po revolverju — je pa vendar na drugi stra- ni globoko tragična in bi bilo treba, da ni slišali revolver državnega uslužbenca bi so odgovorni za razmere v državi. Pokojnik je gotovo čital v časnikih ve- sti o novem uradniškem zakonu in je izvedel, da ne prinaša izdatnega materi- jalnega zboljšanja in tudi ne popolne ekzistenčne sigurnosti. V prejšnjih ča- sih je imel državni uslužbenec vsaj eno gotovost: lahko je računal s tem, da bo prehranil in vzgojil — četudi skromno — otroke in ženo. Vedel je: ko mu bodo od- povedale telesne moči, mu ne bo treba iti na cesto. Danes te sigurnosti ni več. Še dela, še opravlja redno službo — večkrat celo s podvojeno močjo — a kljub temu ga čaka doma skrbipoln ženin obraz in otročja roka, ki zama prosi kruha. Ni tako povsod — bog varuj! — a dejstvo je, da v mnogih uradniških obiteljih vla- di pomankanje ali vsaj izredna skrom- nost. Dejstvo je, da se na pr. ravno u- službenci policijske kategorije tako sla- bo hranijo, da morajo tramoma na bol- niške dopuste. In da gredo dalje: na pro- tesorskem kongresu v Sarajevu so vzgo- jitelji našega inteligenčnega naraščaja spraševali drug drugega: Razodeni mi, tovariš, umetnost, kako preživiti svojo družino?! — Dejstvo je, da je za vpoko- jence silno slabo poskrbljeno. Državni nastavljenec, ki je moral v zadnjem vi- harmon desetletju delati intenzivnejše ko kedaj poprej, se boji pokoja, vedoč, da se potem načne vprašanje postranske- ga zaslužka. Skratka: uradniški stan se danes izčrpa v obupni materialni bor- bi. In da je ta borba še bridkejša, je nje- gova ekzistenca obsejana na političnem vrtiljaku, in če se danes ali jutri izpre- mine sedeži tega vrtiljaka, in ako nima globoko skrivljenega hrbta, ki se vpogne in obrne natančno po vetru, ga utegne kar čez noč zgrabiti skrivnostna roka re- žimske redukcije.

Glas ekzistenčno razmajanega uradni- škega stanu izginja v hrpu dnevnih po- litičnih gesel. Družabni mogotci, ki so jih prinesli na površje krvavi valovi vojne in ki so si znali pridobiti vpliv v konzervativnih strankah, katere se danes pu- lijo za oblast v posameznih pokrajinah, se postavljajo v mogočno pozo ljudi, ki uradništvu režejo kruh in njih prva za- hteva je: službi mi, podpiraj me, če ho- češ živeti. Današnji režim, voditelji so po- polnoma pozabili, da obstoje velika social- na vprašanja; v Zagrebu pa se postavlja de- magog, ki hoče, da bi uradnik zavezoval opanke turpoljskemu seljaku. V „ljud- skih“ listih se včasih pojavijo očitki, da uradniki preveč žre, in marsikateri dav- koplačevalec na deželi se smatra za do- brotnika, da, za žrtev državnega urad- nika.

A revolver, ki si ga je nameril v srce v bedi živeči državni uslužbenec, je gla- sen dokaz, da imamo tudi v socialnih odnosih toliko predsodkov in zmot, kot jih imamo v političnih stvareh. Tragična smrt bodi glasen opomin, da tako ne gre

Parlamentarne počitnice.

Prihodnja seja 20. septembra. — Radić izročen sodišču. — Pred rekonstrukcijo vlade? — Notranji minister poda ostavko, ker je nesposoben.

Beograd, 26. julija. (Izv.) Na včeraj- šnji popoldanski seji je bilo sprejeto po- ročilo imunitetnega odbora, ter odobrena izročitev Radića in tovarišev sodišču. Med drugimi se izročita sodišču tudi klerikal- na poslanca Pušenjak in Žebot. Klerikal- ci so v znak protesta zapustili dvorano. H koncu seje je naznanil predsednik par- lamenta, da bo prihodnja seja sklicana dne 20. septembra.

Beograd, 26. julija. (Izv.) V politič- nih krogih se v zadnjih dneh mnogo go- vori o rekonstrukciji vlade, ki bi se ime- la izvršiti tekom prihodnjih dni, vsek- kor pa še pred Pašićevim odhodom v Pa- riz. Med radikalnimi poslanci vlada veli- ka nezadovoljnost zlasti nad zunanjim ministrom dr. Ninčevićem in ministrom no- tranjih zadev Vujičićem. Ta nezadovolj- nost je zlasti prišla do izraza v seji radi- kalnega kluba dne 23. julija, na kateri se je med drugim predbacivalo ministru no- tranjih zadev, da je za to mesto popolno- ma nesposoben, ker niti od daleč ne pozna razmer v Sloveniji in na Hrvaškem. Ra- dić tega je predložil minister Vujičić radi- kalnemu klubu svojo demisijo. Radikalci skušajo to prikriti, da ne bi prišla zade- va v javnost pred rekonstrukcijo vlade, ki se bo izvršila že v par dneh. Veliko nerazpoloženje vlada tudi napram pravo- sodnemu ministru dr. Markoviću. Splošno se sodi, da bo demisija notranjega mini- stra o priliki rekonstrukcije vlade spreje- ta. Vujičić bo bržkone dobil kako drugo ministrstvo, ki je manj važno. V pouče- nih krogih se zatrjuje, da bo pravosodni minister kljub nerazpoloženju, ki vlada proti njemu v radikalnem klubu, ostal na

svojem mestu, ker je pri Pašiću posebno dobro zapisan.

Beograd, 26. julija. (Izv.) Včeraj po- poldne je imel radikalni klub svojo zad- njo sejo pred parlamentarnimi počitnica- mi. Pašić se je poslovil od svojih tovari- šev, ker namerava že v prihodnjih dneh odpotovati v Pariz. Večina poslancev od- potuje tekom jutrišnjega dne iz Beo- grada.

Kupčije s srbožerom Gagliardijem.

Beograd, 26. julija. Z včerajšnjim brzovlakom je došel v Beograd prosluli Gagliardi in se nastanil v hotelu „Petro- grad“ nasproti kolodvoru. Takoj po svo- jem prihodu je Gagliardi obiskal neka- tere osebnosti, ki vodijo preiskavo zoper zagrebške špijone. Gagliardi ostane še danes v Beogradu, z večernim vlakom pa se vrne v Zagreb. (Naj bi že enkrat pre- nehale radicalske kupčije z zoprnimi av- strijanskimi kreaturami! Ured.).

Sumljivo zanimanje za špijonsko afero.

Sušak, 26. julija. Reško italijansko novinstvo se zelo zanima za zagrebško špijonsko afero. Obsežne informacije pri- naša tudi o „dvoboju“ med Pašićem in Radićem.

Finančni odbor.

Beograd, 26. julija. Kakor izvemo, se bo dne 25. avgusta sestel zopet finan- čni odbor. Razpravljal bo o zakonskem načrtu državnega budžeta za l. 1923-24 in o zakonu za izpremembo nekaterih določb užitinskega davka. Obenem bodo parla- mentu predložene dvanajstine za nasle- dnje mesece.

Obnova Madžarske.

Anglija podpira madžarski načrt. — Izjavo Lorda Curzona.

London, 26. julija. (Izv.) V gornji zbornici je izjavil Lord Curzon, da bo an- gleška vlada v vsakem oziru podpirala prošnjo Madžarske za mednarodno po- šojlo ter da upa, da bo reparacijska komi- sija preklicala svoj majski sklep ter pre- dložila zadevo zvezi narodov. Anglija ho-

če na vsak način preprečiti finančni po- lom Madžarske ter čimprej nresničiti načrt za njeno obnovo. Prepričan pa je, da bo izdatna pomoč omogočena le tedaj, če bo zveza narodov podprla načrt za obnovo Madžarske.

Naraščanje draginje v Nemčiji.

Draginjski nemiri v Berlinu. — Polom nemške državne banke.

Berlin, 26. julija. (Izv.) V inozem- stvu razširjene vesti o polomu nemške državne banke označuje Reuterjev urad kot popolnoma neresnične. Padec marke v zadnjih dneh je sicer povzročil večje povpraševanje po efektih, vendar pa je banka doslej zadostila vsem potrebam.

Berlin, 26. julija. (Izv.) Vsled stalne- ga naraščanja cen se je polastilo prebi-

valstva veliko raburjenje. V tržnici v Lindstrasse je prišlo včeraj do jako raz- burljivih prizorov. Policijske oblasti po- svečajo sedaj največjo pažnjo mesnim cenam na veliko ter so zaplenile že veli- kanske zaloge živine in mesa. Včeraj je bila zaplenjena cela pošiljka, ki se ceni na več milijard mark.

Brezposelnost na Angleškem.

London, 26. julija. (Izv.) Član angle- škega parlamenta Mac Gourdy je izjavil, da je stanje angleške trgovine zelo nepo- voljno, ter da je pričakovati in računati še z nadaljnim poslabšanjem. Že sedaj je v Angliji nad 1.2 milijonov brezposelnih, to število pa se bo na zimo skoraj da po- dvojilo.

BORZA.

Curli, 26. julija. (Izv.) Predborza. Pariz 33.05, Beograd 5.85, London 25.67, Berlin 0.009, Praga 16.60, Milan 24.45, Newyork 558.50, Dunaj 0.0078%, žig. krone 0.0079, Budimpešta 0.035, Varšava 0.035, Sofija 5.25.

Zagreb, 26. julija. Pariz 5.70—5.75, Švica 17.175—17.275, London 4.40—4.42, Berlin 0.14—0.16, Dunaj 0.134—0.136, Pra- ga 2.86—2.88, Milan 4.18—4.22, Newyork 95.50—96.25.

dalje. V politično in v socialno življenje je treba zanesti več strpnosti, razumeva- nja, solidarnosti in iskrenosti. Zlasti pa so svobodni in boljše situirani stanovi dolžni kjer le moreče pomagati držav- nemu uslužbencu in drugim socialno šib- kim stanovom! Mrtvi prosijo: skrbite, da bo živim boljše!

Politične vesti.

* Zadnja seja narodne skupščine. Od- godena do 20. septembra. V sredo 25. tm, se je vršila zadnja seja poletnega zase- danja narodne skupščine. Razpravljala je o vladnem predlogu zakona v zavaro- vanju proti škodam po toči. Demokrati in zemljoradniki so zahtevali, naj se predloži svoj čas izdelani zakon o obvez- nem zavarovanju. Radikalci pa na to ni- so hoteli pristati in je minister Trifković branil vladni načrt zakona. Pri glasova- nju je bil s 107 radikalno — tur- škimi glasovi proti 57 glasovi opozicije (demokrati in zemljoradniki) sprejet za- konski načrt vlade. Nato je prišlo na vrsto poročilo imunitetnega odbora o iz- ročenju poslancev sodišču.

* Radić izročen. Narodna skupščina je v seji 25. tm, sprejela z večino glasov poročilo imunitetnega odbora, da se iz- roče sodišču Radić in njegovi tovariši, dalje poslanci Pušenjak, Žebot in drugi. Nato je bila seja zaključena in skupščin- ske seje odgodene do 20. septembra.

* Proračun in finančni zakon 1923-24 je minister financ predložil narodni skupščini, ki bo razpravljala o obojem v prihodnjem zasedanju, katero prične 20. septembra.

* Občinske volitve v Beogradu. V Beo- gradu, kakor tudi v ostalih občinah Sr- bije, Vojvodine in Črne gore se vrše dne 19. avgusta občinske volitve. Liste so večinoma že vložene. V Beogradu so vlo- žili skupno listo demokrati, neodvisni meščani, naprednjaki in republikanci. Za župana kandidira g. Pera Lazarevič, pol- kovnik v p.

* Bridke izkušnje imajo naši ljubi klerikalci z radikalei. Ko so se po volit- vah spustili z njimi v pogajanja in ko je celo že prišlo do podpisa Markovega protokola, so si že veselo meli roke, češ, ej sedaj zlati vek nam klerikalcem v Slo- veniji pride, radikalei nam bodo dali našega šefa uprave v Sloveniji, imeli bo- mo v rokah vso politično snov in liberal- ce vseh baž bomo pritiskali ob zid, da bo veselje. Pa so jih radikalei nasamarili in svojih obljub po stari radikalni na- vadi niso izpolnili. In naši ljubi kleri- kalc! zdaj pojo žalostne jeremijade v „Slovenec“ in „Straž“. V črnih barvah slikajo »politično amoralnost« radikali- je, ki je prevarila gospoda Radića in kleri- kalce. Hvala bogu, pravijo, da je prišlo na dan, kakšni so ti ljudje, dokler še ni prepozno. Mi pa pravimo: sedaj ko so ra- dikalei s pomočjo klerikalcev udarili na- še davkoplačevalce, ko so nasamarili u- radništvo — je že zelo, zelo pozno. Naj- večja nesreča pa je povrhi še ta, da kle- rikalei še vkljub vsemu spoznanju vedno in vedno zopet za skledico leče pomaga- jo radikalcem na konja. Zato so kleri- kalne jeremijade skrajno — neodkrito- srčne!

* „Slovenec“ se zateka k laži. „Slove- nec“ je te dni pokazal zopet vso svojo nedostojnost. Da bi zagnil klerikalno sramoto, ker so delali radikalcem kuluk s tem, da so jim pri izglasovanju reakci- jonarnega uradniškega zakona omogočili kvorum, trdi, da so pravzaprav vse reak- cijonarne določbe zakona plod Reiser- jevega sodelovanja. To je prva laž, za- kaj znano je, da so demokrati v vseh točkah, v katerih je radicalska vlada svojčas z Reiserjevo pomočjo izdelali uradniški zakon spremenila na slabše, zahtevali spremembe in izboljšanja. Dru-

ga laž je pa, da so radikali in džemije-tovci sami imeli kvorum. Dejstvo je, da so jim do kvoruma pripomogli klerikalci s svojo prisotnostjo. Izvili bi se radi, pa je laž predebela.

* **Mariborski radikali molzejo.** Ljubljanski »Slovenec« ve iz Beograda poročati — odgovornost prepuščamo njemu! —, da so bili te dni tam delegati mariborske radikalije pod vodstvom gosp. Slanovca in da so nadlegovali g. Pašića ter druge voditelje radikalne stranke, naj jim naklonijo vsaj 50.000 Din. za organizacijo stranke v mariborski oblasti in 100.000 Din. kot prvi obrok za tiskarno in list. Pašić se baje še ni odločil, ali naj denar da ali ne. Vrh tega — pravi »Slovenec« — zahteva Slanovec, da se morajo pri državnih skrivnostih, ki nesejo velik dobiček, nastaviti sami radikali. Če je to res, je zopet očitno, kar vedno povdarjamo, da so žepi mariborskih radikalov njihov program.

* **Brezvestno beganje.** Mi vemo prav dobro, da je na Hrvaškem mnogo ljudi, ki bi radi razbili našo državo, ki bi se v doseg tega cilja zvezali z vsakomur, tudi z Madžari, Italijani, Nemci in Turki in nazadnje magari še s kulukafri, če bi jim tudi ti lahko pomagali. To vemo. Vemo pa tudi, da se o raznih tako važnih stvarih kot je zagrebška volunska afeta, ne sme pisati tako lahkomisljeno in brezvestno, kakor to delajo nekateri beograjski listi, katerim stoji na čelu osobito »Preporoda«. Razni drugi listi, ki kakor mi obsojajo tako postopanje, trdijo, da je »Preporod« demokratski list, čeprav nima z demokrati ničesar skupnega. — »Preporod« je glasilo gotovih vojaških krogov in do gotove mere tudi »Narodne odbrane« (ne Orjuna) in njegove senzacije imajo očitno namen pripraviti razpoloženje za — vojaško diktaturo. — Stojčec na demokratičnem principu odklanja vsak tak poizkus, vsako diktaturo, posebno pa še vojaško. To je naše principijelno stališče.

* **Madžarski glasovi o nastopu proti Radiću.** Budimpeštansko časopisje se te dni mnogo bavi z notranjim položajem v naši državi, osobito pa z nastopom Beograda proti Radiću. Časopisje naglašja enoglasno, da je napovedan vladni nastop proti Radiću in njegovi grupi smatra za pričetek notranjih komplikacij, katere bodo dokazale svetu, »da država SHS ni bazirana na solidnih temeljih«. — »Skozat« in drugi šovinistični madžarski listi izkoriščajo stanje v naši državi, katero opisujejo kot neznosno, v svoje namene. V budimpeštanskih političnih krogih se zadnjih par dni ne razpravlja o drugem nego o našem nastopu proti Radiću, o zagrebški volunski aferi in o predstoječi konferenci male antante. V krogu vladne stranke je držal ministrski predsednik grof Bethlen pred par dnevi kratek referat, v katerem je naglasil, da

se konference vdeležijo samo Jugoslavija, Českoslovaška in Romunija, dočim o vstopu Grčije ali Poljske v malo antanto ni niti govora. Bethlen je izjavil, da ima Madžarska v Srednji Evropi najboljšo zaveznico ravno v Poljski ter da radi tega za dolgo dobo ne obstoja niti najmanjša nevarnost, da bi se Poljska pridružila kakim zvezam držav, ki bi bila naperjena proti Madžarski. Ministrski predsednik se je dotaknil tudi vprašanja jugoslovenskega protektorata nad Albanijo ter izjavil, da bi Italija tega nikoli ne dovolila. Za nas Jugoslovane je sedaj najvažnejše to, kar je Bethlen zatrdil glede Poljske, češ da je najboljša zaveznica Madžarske v Srednji Evropi. Če je to res, potem igrajo Poljaki še vedno ono žalostno vlogo, katero so igrali pred in med svetovno vojno, ko so se družili z vsemi v škodo nas ostalih Slovanov, samo z nami ne. Naš zunanji minister bi moral o tej stvari spregovoriti enkrat jasno besedo, da bi si ne delali iluzij.

* **Pred katastrofo v Nemčiji.** Praško »Česke Slovo« se bavi z notranjim položajem Nemčije, ki se redno bolj bližajo katastrofi, in s stališčem, katero naj zavzame Českoslovaška. V praških političnih krogih se prematra razvoj dogodkov v Nemčiji mirno. Prevladuje mnenje, da je odpor Nemčije že zlomljen. Možnost državljanske vojne sicer obstoja, a Nemčija nima niti нравnih, niti materialnih sil, da bi izvršila kak napad na sosede. V slučaju revolucije v Nemčiji bo Českoslovaška ukrenila samo potrebne socialne odredbe, po vojaških ji ne bo treba poseči. V Nemčiji bo — kakor se more predvideti — prišlo do vojne med severom in jugom, med desnico in levico. Tudi ni izključen monarhistični puč, vendar bi se ne mogel dolgo držati.

* **Angleški parlament pojde 2. avg. na počitnice.** Angleški min. predsednik Baldwin je sporočil dolni zbornici, da bodo bržkone že 2. avg. nastopile počitnice. Jesensko zasedanje bo pričelo šele 13. septembra. Če pa bo se z ozirom na mednarodni položaj in nadaljni razvoj dogodkov izkazala potreba, bo zbornica sklicana še prej. Pred odhodom na počitnice bo prišlo v razpravo še ruhrsko vprašanje, v kolikor je o njem sedaj mogoče razpravljati.

Turistika in sport.

: **O. A. SPD.** V nedeljo 29. julija: Izlet na Kum. Ob 5.25 do Zid. mosta. Jestvine se dobe na vrhu. — Načelnik.

: **Prvenstvo v lahki rokojborbi.** New York 25. julija: V tekmi za svetovno prvenstvo v (boksanju) rokojborbi je zmagal v lahki kategoriji Leonard nad Lewis Tendlerjem.

pravi dr. E. Chalupny, da temu slovarju enakega niso mogli sestaviti vsi češki filologi in vse jezikoslovne družbe 90 let po Jungmannu in ga ne bodo sestavili niti v dogledni prihodnosti. Jungmann je izdal prve češke znanstvene časopise, ki so gojili domoznanstvo, jezikoslovje, zgodovino. Samo na ta način se je mogel širiti krog narodnih intelektualcev, samo to je bodrilo češki inteligenčni naraščaj, da je kljub dunajskim persekucijam nadaljeval delo prvih buditeljev in sejalcev na polju narodne kulture. Poleg tega in mnogega drugega dela je Jungmann prevajal na češko razne zapadne pesnike in pisatelje. Tako je lahko pokazal na klasičnih vzgledih evropske literature moč, bogatstvo in lepoto češkega jezika, na ta način je učil mladi naraščaj češkega stila in izražanja. Dr. Chalupny pravi: »Njegov prevod Miltonovega »Izgubljenega raja« je dal podlago vsej moderni češki literaturi, kakor je Dante ustvaril s svojimi spisi italijanski in Luther s svojo biblijo nemški književni jezik in kakor je Blahoslav nekč položil temelje staročeškega knjižnega jezika.«

Jungmann je bil tudi prvovrsten učitelj in vzgojitelj. Njegova življenjska maksima se je glasila: »Življenje nam mineva kakor sanja, ostalo bo samo to, kar smo storili za domovino.« Rojen je bil 16. julija 1773 v Hudčicah kot sin revnih starišev, ki so nosili nemško ime, a so bili češkega rodu. Z dolgim in trdo-vratnim bojem si je ustvaril ekzistenco. Zadnja leta svojega življenja je bil vse-

Dnevna kronika.

— Visoki gosti na Bledu, kakor poročajo beograjski listi, dospo v kratkem na Bled rumunski kraljevski par, dalje pridejo na Bled še ministrski predsednik Pašić, prva dvorna dama ga. Hrističeva in pozneje tudi vsi ostali člani našega kraljevskega doma.

— **Proslava Draškovičevega spomina.** V nedeljo je bila v natlačeni dvorani »Imperiala« v Beogradu svečana komemoracija ob obletnici smrti Milorada Draškovića. G. dr. Kumanudi je v krasnem govoru slavil pokojnika kot enega glavnih tvorcev naše države. Bil je med prvimi, ki je videl, da je koncepcija Velike Srbije premajhna. Nadaljeval je tam, kjer sta pričela knez Mihajlo in Strossmayer. Bil je fanatičen pobornik narodnega edinstva, brez historičnih in plemenskih mej. Boril se je na dve fronti, proti Radiću in proti ozkosrčnemu velikosrbstvu. Napovedal je boj razdirajočemu komunizmu, ki mu je zadal smrtni udarec, a v boju tudi sam padel. Prisostvoval je slavlju tudi šef demokratske stranke g. Ljuba Davidović.

— **Zakon o invalidih** je vojni minister izročil ministrstvu za socialno politiko, ki pričakuje samo še predlogov finančnega ministrstva. Nato bo zakon pretresen v ministrskem komitetu in predložen v razpravo narodni skupščini.

— **Nov tovorni kolodvor v Beogradu.** Direkcija državnih železnic je sklenila zgraditi v Beogradu nov tovorni kolodvor, da se tako razbremeni sedanji centralni kolodvor, ki bo odslej služil le za osebni promet.

— **Razpuščanje.** Te dni so bili vsi naši listi polni senzacionalnih vesti o razpuščanju vseh mogočih društev in organizacij. Tako so pisali, da je vlada odredila razpust »Hrvaškega Sokola«, »Hrvaške žene«, »Hanao« itd.; »Preporod« je poročal, da je razpuščeno zagrebško »Društvo upokojenih oficirjev« in da se razpuste tudi slovenski »Orli«, »Straža« pa je doznala, da je razpuščena zagrebška »Orjuna«. Samo razpuščanje društev in organizacij na vseh koncih in krajih. Človek, ki vse to čita, bi mislil, da v naši državi sploh ni več društev in organizacij, da je že vse razpuščeno. Resnica je čisto obratna. Vlada doslej ni razpustila še nobeno omenjenih društev in organizacij, vsa delujejo nemoteno dalje. V teh vročih pasjih dneh je pač treba senzacij, pa so pričeli ljudje z »razpuščanjem«, ker je to še najbolj poceni.

— **Izgon optantov.** Naše oblasti v Novem Sadu so izgnale 26 madžarskih rodbin iz Novega Sada, ker so optirale za Madžarsko in jim je rok preselitve že potekel. V Mariboru in po drugih naših krajih se nahaja vse polno posameznih Nemcev in nemških družin, ki so optirale za Avstrijo in katerih preselitveni

učilišni profesor v Pragi. Vzgojil je odlično generacijo narodno zavednih intelektualcev. Sploh je bilo delo po Jungmannu lažje. Češka ledina je bila zorana. Na Jungmannovo delo se je naslanjal ves kasnejši kulturni napredek češkega naroda.

Jungmann je umrl dne 14. novembra 1847 — v zarji revolucionarnega leta — v Pragi. Bil je dolga desetletja bolehal, a je kljub temu izvršil orjaško delo. Njegovo osebno življenje je izginilo v toku časa ko sanja, njegov duh pa še živi danes.

Jungmannu bi lahko primerjali Vuku Karadžiću. Tudi Vukov slovar je postal temelj novega knjižnega jezika Srbov in Hrvatov. Vukova zbirka narodnih pesmi je bila zlasti srbskim pesnikom neizčrpen literarni vir, otvorila je srbski umetni Parnas.

Jungmann je bil v ožjih stikih s slovenskimi jezikoslovci. Z zanimanjem je zasledoval razveseljive začetke naše književnosti. Saj je bil slovenski narodni preporod v ozki zvezi s češkim in naš narodni položaj je bil zelo podoben položaju češkega naroda. Njega in nas je kulturno pohabila protireformacija. Zaradi nje smo zaostali v vsem narodnem razvoju, dokler nas ni vzbudila velika doba, sledeča padcu francoske Bastilje, tega mračnega mejnika na meji kultur.

Karel Klostermann.

Pred par dnevi preminulemu češkemu pisatelju dru Karlu Klostermannu.

rok je tudi že potekel, toda teh naše oblasti ne samo ne iznesejo, nego jim podeljujejo še razne koncesije. Ali v naši državi res ne velja enak zakon za vse? Imajo mar naši Nemci, ki so optirali za Avstrijo, drugačne pravice nego Madžari iz Vojvodine, ki so optirali za Madžarsko?

— **Modrost birokracije.** Ministrstvo za socialno politiko je ukinilo generalni izseljeniški komisariat v Zagrebu, istočasno pa čitamo, da je premješčen k temu komisariatu g. Rudolf Puc, tajnik pri okrajnem glavarstvu v Radovljici. Čudna so pota naše birokracije!

— **Tujski promet v Dubrovniku.** V Dubrovniku je bilo letos v januarju 1780, v februarju 1981, v marcu 2198, v aprilu 2913, maju 2924 in v juniju 2929 tujcev. Skupaj jih je bilo torej v prvem polletju 14.325. Med to številu pa niso všteli oni gosti, ki so posetili Dubrovnik samo za 1 dan ali le mimogrede.

— **Koliko ljudi je na Madžarskem?** Po zadnjem ljudskem štetju v letu 1920, katerega rezultati so sedaj objavljeni, je bilo naštetih 7.980.143 ljudi (za 5% več ko leta 1910). Moških je 3.8 mil., ženskih 4.1 mil.

— **Nova smrtna obsodba v Rusiji.** Sovjetsko revolucionarno sodišče je na smrt obsodilo socialnega revolucionarja Batorina.

— **Mednarodni kongres kirurgov v Londonu.** ki je počel 17. tm., je končan. Prihodnji bo l. 1924. v Rimu.

— **Carjeva hči v varijeteju.** »Westminster Gazette« poroča, da je najmlajša hči Aleksandra II. Romanova, Katerina Jurevskaia, angažirana v varijeteju v Londonu.

— **Dvoboj med grofom Bethlenom in Pronayem.** V soboto zjutraj se je vršil v Budimpešti velik shod »Prebujenih Madžarov«, na katerem je njihov voditelj Pronay ostro napadal sedanjo vladno, osobito ministrskega predsednika Bethlena, kateremu je očital, da je prelo-mil njemu dano častno besedo. Izjavil je, da pozove grofa Bethlena na dvoboj. Sobotni in nedeljski madžarski listi se mnogo pečajo s to najnovejšo afero ter naglašajo, da ne sme priti do dvoboja, ampak se mora stvar mirno poravnati. Ministrski predsednik, ki bi se dvobojeval, bi bil nemogoče in bi moral takoj podati ostavko. Kako se bo ta zanimiva afeta končala, ni še mogoče prerokovati. V budimpeštanskih krogih smatrajo to za poostretev notranje-političnega položaja.

— **Ognjenik v Romuniji.** Romunski listi poročajo, da je romunski ognjenik Kaliman, ki že več kakor sto let ni deloval, sedaj nenadoma zopet pričel bruhati. Omenjeni ognjenik se je smatral že davno za ugaslega, le pred nekaj več kakor sto leti je po dolgem presledku zopet pričel delovati, toda do pravega izbruha

so Nemci radi očitali, da je bil po rodu Nemec. Veljal je za nemškega renegata, kar pa ga ni nikdar bolelo, ker je poznal nepravilnost nemških očitkov. K. Klostermann je bil rojen (15. februarja 1848) na avstrijski strani Šumave v Haagu (Zgornja Avstrija). Studiral je v nemških šolah in je izdal prvo knjigo svojih povesti v nemščini. Kmalu pa je opustil nemški jezik in postal češki pripovednik. Pravi Nemec bi se težko odločil k takemu koraku v zrelih moških letih, kot e. kr. profesor, v dobi, ko čestvo ni nudilo nikakih gmotnih pravic. Toda Klostermann je bil rojen na narodni meji in njegovi predniki so bili češki Šumaveci, zato mu ni bilo treba uskočitiz, marveč se je samo vrnil domov.

Ko je Karel Klostermann kasneje izdal svoje krasne romane in novele iz šumavskega življenja, ko je pokazal, da se je vglobil v dušo Šumavcev kakor Jirasek v dušo Chodov, se je očitek »renegatstva« razblinil kot vsaka prazna politična fraza, ki zamaši odjemlje resnični vrednoti njeno veljavo in ceno. Kdor je čital Klostermannove sveže, turgenjevsko realistične spise, mu ostane za vedno v spominu slika lepe češke Šumave.

Karl Klostermann je umrl v Plznu, kjer je živel dolga leta kot popularna češka osebnost, dne 16. julija, na dan 150-letnice Jungmannovega rojstva. I-us.

Iz češkega kulturnega življenja.

150letnica rojstva Jožefa Jungmanna.

Dne 16. julija so Čehi proslavili 150-letnico rojstva Jožefa Jungmanna, ustanovitelja sedanje knjižne češčine. — Češki narod je imel svojo literaturo sicer že davno pred Jungmannom, ali be-logorski poraz, ki ga je zazibal v večsto-letno nacionalno spanje, je popolnoma ustavil razvoj njegovega duha in jezika. Jožef Jungmann je bil med prvimi narodnimi buditelji. Ni obupal nad težkim položajem slovanov naroda, ni se zbal avstrijskih in rimskih kremplov, ki so ga tiščali k tlom. Videč, da češki narod ni-ma moči za političen odpor, ga je skle-nil oborožiti s kulturnimi vrednotami. Jungmann je bil prosvetljen zapadnjak, po duhu in po delu racionalist. Zato je postavil svoj nacionalen program na trdne kulturne temelje, zato se je posta-vil na znanstvena in literarna tla, ko je začel narod probujati. Jungmann je od-ličen tip rodoljuba, kakršne smo imeli v prvih desetletjih slovanskega preporo-da: rodoljuba, ki je bil nacionalni orga-nizator, znanstvenik, pesnik, pisatelj, politik v eni osebi, ki je dajal narodu vse, česar mu je bilo treba. Največ zaslug za češko kulturo — in s tem seveda tudi za doseg končnega stremljenja: narod-ne svobode in nezavisnosti — si je pri-dobil Jungmann kot jezikoslovec. Nje-gov »Wörterbuch der tschechischen Sprache« je epohalno delo, ki o njem

Mariborske vesti.

Maribor, 26. julija 1923.

m Velikega župana, odnosno pokrajinsko upravo bo zastopal pri ustoličenju mariborskega škofa dr. Karlina načelnik oddelka notarnih zadev g. Kremenšek.

m Pogreb Aleksandra Filipčiča, ki je na tako tragičen način končal svoje življenje, se vrši danes, v četrtek, ob 18. uri iz mrtvašnice na mestno pokopališče v Pobrežju. Pokojnik spada med one požrtvovalne branitelje jugoslovenskega Maribora, ki so ob preobratu vršili naporno varnostno službo v našem mestu. O priliki nemške pobune 27. januarja 1919 je bil ranjen, ko je stal v prvih vrstah med jugoslovenskimi borci. Bodi zavodnemu in požrtvovalnemu možu ohranjen blag spomin!

m Brezplačno vidiranje potnih listov za Argentinijo. Policijski komisariat je prejel od argentinskega konzulata v Beogradu obvestilo, da izdaja ta konzulat jugoslovenskim državljanom vizume za potovanje v Argentinijo brezplačno.

m K draginji na našem trgu. Prejeli smo: »Cenjeno uredništvo! Pred par dnevi ste prinesli dopis nekega »P.«, ki se upravičeno pritožuje in zgraža nad nezno in naravnost blazno draginjo, ki vlada na našem trgu. Nedavno sem potoval po raznih krajih naše države in povsod so me presenetile cene življenjskih potrebščin, ki so povsod, brez izjeme, mnogo nižje kakor v Mariboru, ki je brez dvoma najdražje mesto v naši državi in morda tudi eno najdražjih v celi srednji Evropi. Zelenjava sama je mnogo predraga, naravnost gorostasno drago pa je sadje. Male in komaj zrele marelice stanejo 1 do 1,25 D — ena! Dražje so torej kot pomaranče, katere moramo uvažati. V enaki višini pa se sučejo tudi cene drugega sadja. Kako odpomoči temu? V prvi vrsti bi bila dolžnost občinskih in policijskih organov, nastopati energično proti brezvestnim oderuhom na našem trgu, ker pa se ti ne zganejo, je pač treba poseči po samopomoči. Način je silno enostaven, treba pa je samo, da se kupujoče občinstvo drži discipline. Če že zelenjave ne moremo docela pogrešati, omejimo se, sadja pa sploh ne kupujmo! Brez sadja lahko izhajamo, zato pustimo ga brezvestnim prodajalcem in prodajalcem, naj jim segnijo, če ga nočejo prodajati po človeških cenah. Če se bomo vsi držali tega gesla, potem bodo kmalu cene padle. Samo vsaj teden dni se vzdržimo, pa sem pripravljen, da bodo tudi cene na našem trgu padle najmanj na četrtino in še nižje. Z bojkotom pričnimo takoj, na trg pa postavimo koga, ki ima čas, da bo pazil na vsakega »streikbrecherja« in ga objavil imenoma v listih. To bo gotovo pomagalo!»

m Mesnemu fizikatu v vednost. Prejeli smo: Mestni fizikat ima nalogo in tudi skrbi, da se kužne in nalezljive bolezni ne pojavljajo. V to svrhu odreja stroge odredbe, kakor cepljenje koz in drugo, a glavnega prenašalca in razširjevalca kužnih bolezni ne vidi. Gospod F. M., Radvanjska cesta 7, pri največji popoldanski vročini prevaža na malem vozičku v odprtih posodah gnojnice iz svoje greznice mimo več hiš ob tej cesti na njegovo tik hiš se nahajajoče njivo in isto tam počasi poliva, kar traja cel popoldne, tako da zasmrdi celo okolico. Da je ta smrad ob sedanjih vročinah nevzdržljiv in da tudi zdravja ne pospešuje, je samo ob sebi unevno. Oblast pozivamo, da ga ponči, da je to škodljivo in opasno za javno zdravje.

m Franzov mlin zopet v obratu. Z današnjim dnem je zopet stavljen v obrat po znanem požaru lanskega leta nanovo zgrajen in urejen Franzov mlin. Pred tremi meseci se je začel obrat in tvornici makaronov, ki je združena z mlinom. Podjetje je opremljeno z najmodernejšimi stroji današnje dobe na električni pogon. Avtomatično melje vse vrste žita, kakor pšenico, koruzo, konjski zob in činkantino. Dnevna produkcija znaša pet in pol vagona zmlevkov. Razveseljivo je dejstvo, da je to veliko podjetje, ki je zlasti med vojno in po vojni pokazalo velikanski pomen pri oskrbi celih pokrajin z moko itd., v tako kratkem času vzpostavljeno na pogorišču. Mlin, kakor tvornica makaronov, se po pravici prištevata med največja in najmodernejša podjetja te vrste v naši državi.

m Invalidi, vdove in sirote! V nedeljo dne 29. julija 1923 se vrši ob 9. uri dopol-

dne shod v restavraciji »Maribor«, Grajski trg, na katerem poročajo delegati iz Ljubljane, Vabite se k polnoštevilni udeležbi. — Udruženje vojnih invalidov v Mariboru.

m Mariborski utopljenec najden. Pred par dnevi so potegnili pri Zabovcu blizu Ptuj iz Drave truplo nedavno v mariborskem kopališču ponesrečenega fanta Edvarda Gobeca. Pokopan je bil pri Sv. Marku niže Ptuja.

m Cvetlice na oknih. Prav lepa in hvaljevredna je navada okraševanja oken s cvetlicami. Pri tem pa je treba cvetlične lončke tudi primerno zavarovati, da ne padajo raz oken in mimoidočim na glave. To previdnost je opustil nek Jakob Irgolič na Aleksandrovi cesti. Precej velik cvetlični lonec je padel včeraj raz njegovo okno v prvem nadstropju na ulico. K sreči ni nikogar zadel, pač pa bo moral plačati primerno globo.

m Kavarna v mestnem parku. Dnevno koncert od pol 17. do pol 19. ure in od 20. do 24. ure. Sladoled in domače pecivo.

Kultura in umetnost

x Pflugk-Hartung, Illustrierte Weltgeschichte (6 zvezkov v originalni vezavi). To delo je bilo ponujeno tukajšnji študijski knjižnici za jako ugodno ceno (600 Din). Ker pa knjižnica že to delo ima, je mogoče, da se zanj kdo drugizanima. Delo ostane v knjižnici ta teden od 8.—13. ure na ogled, pozneje se lastniku vrne.

x Dr. P. Strmšek: O naših dijaških internatih. Priporočljiva brošurica (16 strani s sliko mariborskega dijaškega doma), posebno za stariše, ki izročajo deco tujim ljudem na hrano, stanovanje in v — vzgojo! V prikupni obliki nam razpravlja objektivno, brez predsodkov, pač pa na podlagi mnogolletnih izkušenj o raznih solnčnih in senčnih straneh naših internatov. Nobeni prospekt, nobeni študij, pač pa obilico drobnih važnih migljajev za vzgojo. Ni internat za vse, pa tudi ne vsi za internat. Zato si moramo biti na jasnem, kaj lahko nudi internat in ali učenec sodi za v zavod. Koristno je, taka vprašanja javno razmotrivati.

x 1000 najlepših novela. Znani hrvaški književnik Ljuba Wiesner prične izdajati v posameznih zvezkih 1000 najlepših novel vseh dob in vseh narodov, izbranih po načelu, da je umetnost v vseh časih in v vseh literaturah ena. Oseba g. Wiesnerja je najboljše jamstvo, da bo zbirka res odlična literarna novost. Zeleč, da bi našla naročnikov in čitateljev tudi med Slovenci, pripominjamo, da jo je v Mariboru naročila »Ljudska knjižnica«. Natančnejši prospekt pošlje g. Ljuba Wiesner, Pantovčak 4.

Industrijsko-obrtna vzorčna izložba v Mariboru

združena z vinarsko, vrtnarsko, umetniško in gradbeno razstavo.

(Od 15. do 26. avgusta 1923.)

Dodelitev prostorov. Te dni se prične z razdelitvijo in dodelitvijo razstavnih prostorov. Letošnji prostori mnogo bolj odgovarjajo potrebam in bo mogoče ustreči vsestranskim željam. O dodelitvi prostora bo vsak razstavljalet pravočasno obveščen. Stranke, ki gradijo lastne paviljone, morajo v lastnem interesu skrbeti, da bodo paviljoni pravočasno dogotovljeni. Do otvoritve, dne 15. avgusta mora biti vse delo končano. Čas hiti! Zato naj se vsakdo podviza!

Dovoz razstavnega blaga. Vse razstavljalce opozarjamo na to, da mora biti blago, ki je namenjeno za razstavo, postavljen na razstavišče najkasneje do 13. avgusta. Vsakdo naj skrbi, da pravočasno odpošlje svoje razstavne predmete, da dosepejo pravočasno v Maribor. To je nujno potrebno, da se more vsak oddelek sistematično urediti. Vsaka zakasnost ovira delo na razstavišču. Zato prosimo točnosti. Vsi predmeti, kakor vse razstavišče bo ves čas razstave strogo zastraženo, tako da se ni bati, da bi se blago poškodovalo ali ukradlo. Razen tega bo uvedena še posebna straža zoper požar.

Razpis natečaja za diplome. Uprava razstave razpisuje natečaj za diplome in

se bodo izročile na razstavi odlikovanim razstavljalcem. Osnutki naj se dološijo upravi razstave v zapečatenih kuvertah, označenih z isto šifro kakor osnutki, najkasneje do 15. avgusta t.l. Podrobnejša pojasnila daje pisarna uprave razstave, Cankova ulica 5, (poslopje deliške meščanske šole).

Oddaja reklamnih plošč. Uprava razstave ima na razpolago še več za reklamno primernih ploskev v zaprtih zgradbah in na plotih, primerne zlasti za trgovce in industrialce. Reflektanti naj se obrnejo na pisarno, Cankarjeva ulica št. 5. Ugodna prilika za uspešno reklamo. Cene zmerno!

Oglase za razstavi katalog, ki izhaja o priliki razstave v veliki nakladi, sprejema pisarna razstavnega odbora in pooblaščen oglasni zavod I. Sušnik, Maribor, Gosposka ulica.

Vsa pojasnila glede razstave daje edino pisarna razstavnega odbora v Mariboru, Cankarjeva ulica, tel. št. 525, kamor naj se blagovoljivo obrni vsi zainteresenti.

Izpred sodišča.

Primorcev ne mara. Zasebnica Marija Križanec iz Maribora se je nekega dne spila s svojo podnajemnico Strosovo tako močno, da je morala stráža posredovati. V teku tega posredovanja je pa Križanec psovala Primorce kakor tudi stráža, rekoč, da strážniki opravljajo samo tedaj svojo službo, če so podkupljeni, drugače pa le popivajo in druge nedovoljene stvari počenljajo. Radi tega je bila Križanec obtožena po § 104 k. z. ter obsojena na tri dni poostrenega zapora. Značilno je, da se je zagovarjala, da ni odgovorna za svoje storjeno dejanje, da pa so jo zdravniki, preiskavši jo, spoznali za popolnoma zdravo in za storjeno dejanje odgovorno.

Objave.

§ Klub kolesarjev in motoristov »Perun« ima svojo redno sejo v petek dne 27. t.m. ob 20. uri zvečer v klubskih prostorih v gostilni pri »Črni Janju«. Na dnevnem redu so važne tekoče zadeve, vsled tega se prosti, da se vsi člani odbora seje sigurno udeležijo.

Gospodarstvo.

g Produktne borze 25. julija. Novi Sad: pšenica bačka stara 400, nova 367,50, srbijska nova 350, ječmen bački 290—295, oves 315, koruza bačka 285, moka bačka stara »0« 645, »2« 525, »6« 475. — Zagreb: V din. po 100 kg postavno bačka odn. vojvodinska postaja: pšenica stara 400—405, nova 350—375, koruza 290—295, rž 325 do 340, ječmen za pivo 250—290, oves 290 do 315, moka »0« 600—675, »2« 575—65, »6« 525—600.

g Hmelj. XIV. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmi nasadov doma in drugod. Zatec, CSR, dne 19. jul. t.l. Zadnji čas so se cene za hmelj vnovič dvignile za 200 šK. Največ se je prodalo po 2400—2500 šK za 50 kg. Nakupovanje se je malo ustavilo, ker so odjemalci deloma kriti, Hmelj iz leta 1921 se plačuje po 1800—1900 šK za 50 kg. Pri večji ponudbi in manjšem povpraševanju je razpoloženje mirno, cene pa nespremenjene in čvrste. Pred tremi dnevi je nekoliko deževalo, pa je zemlja komaj na 6 mm premočila. Temperatura je nekoliko padla in dnevi so manj vroči; vsled tega se je grozeča katastrofa nekoliko ustavila. Škropljeni nasadi so zeleni in se pripravljajo na cvet. Tisoč kopi v neškropljenih nasadih je pa že usahnilo in so torej izgubljene. Letina v škropljenih nasadih bo pa le potem normalna, če bo izdatno deževalo. Muh in uši je sicer nekoliko manj, vendar je po mrčesu povzročena škoda že tako velika, da se ne bo dala popraviti. Ni še gotovo, ali bomo pridelali polovico lanske žetve.

g Poruhirsko industrijo prodajajo. — Londonski poročevalec pariške »Humanité« piše: V Londonu se govori o pogajanjih industrijalcev v Poruhirju s francoskimi interesi. Stinnes je stopil v pogajanja s pariškimi bankami. Tudi je tvrdil Schneider-Oreuzot ponudil alpsko montansko družbo. Knapove akcije se ponujajo francoskim in angleškim industrijalcem.

Sokolstvo.

o Sokolsko društvo v Ljutomeru proslavi svojo 20-letnico dne 4. in 5. avgusta t.l. z večjo sokolsko priredbo, koje spored je sledeči: V soboto ob 20. uri obhod po trgu, ob 21. uri v Seršenovemu logu skandemija s telovadnimi, pevskimi in godbenimi točkami, po akademiji pozdravni večer gostom, v nedeljo ob 6. uri budnišča, ob pol 8. uri skušnje za naraščaj, ob 9. uri slavnostno zborovanje v dvorani g. Strasserja, ob pol 11. uri sprejem gostov na kolodvoru, ob 11. uri obhod po trgu in pozdrav pred glavarstvom, ob 13. skupni obedi, ob 15. uri velika javna telovadba v logu br. Seršena, po telovadbi velika ljudska veselica. Sokolsko društvo v Ljutomeru zasluzi vsled svojega marljivega delovanja, da se njegovega jubileja udeleži narodno občinstvo v največjem številu. Sodeč po pripravah, bo to ena največjih priredb sokolskih v Ljutomeru. Sokolsko društvo v Mariboru se udeleži korporativno z društvenim praporom. Čas odhoda in vse drugo se javi pravočasno.

g Industralizacija Nemčije. Nemčija je po vojni, ko je bila obsojena v plačilo ogromne vojne odškodnine, krenila na zelo originalno pot, da se temu ogne. Njena je ves kapital v industrijska podjetja, katera je razvila tako, da so železnice, najpopolnejša in najbolj razvita na na celotni svetu. V slučaju, da nastopijo danes ali jutri normalne razmere, je nemška industrija v stanju uvesti uničujočo konkurenco vsej francoski, angleški in ameriški industriji. Poleg tega pa je investirala Nemčija ogromen kapital tudi v popravilo prometnih sredstev, v mostove, regulacije reke, prekope in elektrarne. Njena trditelj torej, da nima denarja, da bi plačala vojne odškodnine, je popolnoma točna in resnična, toda to je ravno sama hotela in povzročila. Toda kljub temu, da je njena valuta padla do skrajnosti — kar je morda tudi delo Nemcev samih — predstavlja nemška industrija z ostalimi napravami ogromno bogatstvo, s katerim se ne more kosati nobena druga država.

g Uvoz italijanskih vin v Slovenijo. V naši državi, zlasti v Sloveniji, še vedno traja vinska kriza. V tem hipu pa nam Lah pripravlja iznenadenje. Tržaški

»Il Piccolo« ve povedati, da je v italijanskem parlamentu poslanec Pesante interpeliral ministre industrije, trgovine in finan, ali ne smatrajo za potrebno delati na to, da bi jugoslovenska vlada dovolila uvoz vin po minimalni carinski tarifi, da bi se tako ublažila vinska kriza v Julij-ski Benečiji. Tako ugodnost bi naj zahtevala italijanska vlada kot rekonpenzacija za uvoz jugoslov. živine v Italijo. Komentar k temu predlogu je nepotreben. Kompetentni faktorji bodo — upamo — v danem momentu vedeli, kaj imajo storiti pri sklepanju trgovske pogodbe. Zaradi lepih oči Mussolinija ne bomo mi reševali vinske krize v Italiji s tem, da upropastimo še bolj svoje lastno vinogradništvo.

g Zakaj pada ogrska krona? Budimpeštanska devizna centrala izjavlja, da je padec ogrske krone povzročilo poročilo iz Pariza o naročilu reparacijske komisije, naj bi se presežek dohodkov iz letošnje žetve zaplenil v korist reparacij.

Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

Mala oznanila.

Pisarniškega mesta išče gospod s trgovsko nabavo in lepo pisavo, najraje v knjigovodstvu večjega podjetja, čisti s početka kot začelnik. Nastop takoj ali pozneje. Penzije pod M. B. na upravo »Tabora«. 1526

Pietarko sprejme strojna ple-tarna Vezjak, Vetrinjska ulica št. 17. 1522 3-1

Devet staklenic likerjev (dve stekl. medic. konjaka à 1/2 l, 2 l brinjeve, 1 l jajevega konjaka, 1 l kaviniga likerja, 1 l jajevega likerja, 2 l kumovega likerja) se po nizki ceni odda, pa le vse skupno. Primeren nakup za veselilne prireditve. Naslov v upravi »Tabora«. 1519

Soba se odda gospodini. Nastop takoj. Pobrežje, Cankarjeva ulica 6. 1519

Posojilo 150.000 Din., tudi manj, na dobre obresti in proti papirno-varnemu zavarovanju, se išče. — Penzije sprejme pisarna notarja dr. Barle-ta, Maribor, Aleksandrova cesta 14. 1524 2-1

Vi dobite poštni paket franco povsod: 1 fini med. konjak, 1 hol. liker Levart, 1 Co-infranks liker, 1 Triple sec; vse skupaj samo za Din. 252.- Hmelak i drug, Maribor. 1301

Najlepše srajce, kravate, klobuke, nogavice in ostale modno blago dobite po ugodnih cenah v modni trgovini B. Veselinović & Komp., Maribor, Gospodarska ul. 26. 1382

Galanterija
drobnina, trikotaža
Same na debelo!

Gaspari & Faninger
Maribor 1047
Aleksandrova cesta 48.

Obvestilo zdravnikom, članom Zdravniškega društva v Mariboru.

Na podlagi obvestila Slov. zdravniškega društva v Ljubljani obveščamo vse člane Zdravniškega društva v Mariboru, da se je med savezom osiguravajočih društev in med našimi delegati sklenila sledeča pogodba:

1. Honorar za zdravniške preiskave zavarovancev se določi na 120 Din. od 15. avgusta t. l. naprej, če potrdi do tedaj savez osiguravajočih društev kralj. SHS. v Beogradu to svoto. Do tega termina pa velja honorar 100 Din.
2. Za preiskavo na domu zavarovanca se plača 50% k honorarju, vendar naj se pa take preiskave kolikor mogoče omeje.
3. Za preiskave izven zdravniškega okoliša se določa dnevina po dogovoru med zdravnikom in dotično zavarovalno družbo.
4. Prepoved preiskav zdravnikom, izdano po jugosl. lekarskem društvu, se ukine takoj in se to razglasi po časopisih.
5. Ta pogodba velja od 15. julija 1923 do 31. avgusta 1924.
6. Odpovedati se mora predstoječa pogodba pred 31. avgustom 1924 in sicer 2 meseca poprej od ene ali druge strani, drugače velja v nadalje do dobo jednega leta.
7. Ta pogodba se predloži zdravniški komori v odobrenje kakor hitro začne ta poslovati.
8. Postopanje napram zdravnikom, ki so kršili izdane prepoved preiskav, se prepusti komori.

Za odbor:

Dr. Fr. Jankovič m. p.
t. predsednik

Dr. Dekleva m. p.
t. tajnik.

IV. Mednarodni velesejem v Libercih (Reichenberg), Češkoslov.

od 11. do 19. avgusta 1923.

Velikanska razstava blaga v 20. skupinah
Proti izkazu z legitimacijo, ki se dobiva pri

mednarodni specidiji REI-KO. Maribor, Vojašniška ulica 6.

- imajo inozemski obiskovalci pri vseh češkoslovaških zastopstvih pravico na znižane pristojbine za potno dovoljenje, ter
1. 33% popusta na vseh češkoslovaških železnicah od 8. do 23. avgusta t. l.
 2. 50% popusta na vseh žel. kraljev. SHS.
 3. 20% popusta na vseh železnicah italijanske države od 6. do 18. avg. Vse informacije o liberskem velesejmu daje

Mednarodna specidija REI-KO.
MARIBOR, Vojašniška ulica šte. 6.

**Zahtevajte
povsod, TABOR!**

Mihel Zevaco:

KRALJEV TEKMEC.

(Nadaljevanje in konec romana: Markiza Pompadour.)

Poslovenila: Rosandra.

(Dalje.) (30)

Vroča strastna ljubezen se je bila vselila v samotno srce, ki je živel do tedaj le v družbi svojih čudnih, velikih idej, ki so bile preogromne za njegov prosti razum.

Od hipa, ko je prvič zagledal Ivano, se je le-ta vtisnila neizbrisno v srce in postala edina, večna gospodarica; vse njegovo življenje se je ravnalo le po tem godniku.

Gotovo je nesrečnož pojmoval nepremostljivo daljino med seboj in njo, — ali kdo more pač prepovedati ponižni poljski ovetki, da ne obrača svojih ponižnih listov proti spomladanskemu solncu.

Damiens ni upal, ni pričakoval ničesar od nje, ki jo je ljubil s svojo neskončno ljubeznijo, — s svojo prvo, udano ljubeznijo, vendar je njegova misel vedno bila pri njej, edinem oživljajočem studencu njegovega žejnega srca. — Iz njegove ljubezni je rasla strast, a iz te ljubeznosti. Ta čustva pa bi ga morda nekega dne še celo prisilila, da bi napadel vsakogar, ki bi hotel omadeževati čistost njegove izvoljenke.

Njegova, iz tega izvirajoča ljubeznost ni ušla pazljivemu očesu d' Etiolesa, in opazil smo, kako je znal izrabljati to skrajnost z upravo satansko sposobnostjo.

Taka je bila Damiensova ljubezen do Ivane od onega trenutka, ko smo videli, kako se je vstavil in premagal grozno izkušnjo, v katero ga je bil prisilil d' Etioles.

Ko je kasneje v spoznanju grozote izkušnje sam sebe obsodil k kazni in pokori, je njegova ljubezen postala,

čepav, istotako globoka in neovržena, vendar svetjša, idealnejša, očiščena vsakega podlega čustva, izluščena v čist dragulj.

Da se pokori za svoje nizkotno in polno željenje, katero bi ga bilo kmalu zavedlo, — je jekleno-značajni mož imel moč, da si je izrgal iz srca vse nelepe, strastne želje, vsa grda čustva, ki so se bila kazala, kot odpadki pri vretju plemenitih kovin.

Ko se je tedaj oprostil vseh nedostatkov, vseh strastnih napak, je postala njegova ljubezen čista, vdana, požrtvovalna, plemenita, kot jo morejo pojmiti le velike čiste duše, — kot dragocen diamant je blestela njegova ljubezen premagalka, zmagovalka skušnjave.

Lahko si je bil Damiens svest, da hira v svoji, tako visoko nad človeškimi slabostmi se gibajoči duši zlat sen svete čistosti.

Ivana se gotovo ni mogla zavedati, da ji v temi sledi zvest duh, — mož, ki je stokrat pripravljen žrtvovati se za njo, za onega, katerega bi ona ljubila, do smrti če treba, — četudi bi njegovo srce krvavelo, izkrvavelo pri tem, — da ji je bil tako vdani, da bi se smehljalo, ko bi jo videl srečno v objemu ljubljene.

Ali če je njegova ljubezen do Ivane postala kristalno čista, če je premagal vse nizkotne želje svoje strasti, — je njegovo sovraštvo do d' Etiolesa vzkliko, vzrastlo. — Njegov instinkt, oziroma njegova ljubezen sama mu je kazala na d' Etiolesa kot edinega, ki se vstavlja proti Ivanini sreči in vsled tega ga je sovražil, — sovražil skoro tako, kot je ljubil Ivano.

Opazil je, da je Ivana ugrabljena. — Navidezni mir, ki ga je kazal d' Etioles, ga je vznemirjal, kajti zdel se mu je porok, da proti Ivani nevarnost, njegovo sovraštvo je dobilo v tem novo netilo, medtem ko se je večala želja, da se žrtvuje v prilog ljubljene oboževane Ivane.

In — kakor je bil preje, ko ga je d' Etioles umetno podžigal, pripravljen, da

se, čeprav z nožem, vrže nad kralja, ako bi prišel k Ivani je čutil, da je pripravljen sedaj tudi postati kraljev suženj, če bi to Ivanina sreča zahtevala.

In davčni prejemnik, ki je mislil, da si je zagotovil z zlatom in premeteno zvijačnostjo dragoceno pomoč, si je napravil smrtnega sovražnika, ki je bil tembolj nevaren, ker je bil v njegovi bližini, deloma tudi dobro zavarovan vsled poznanja razmer, — tudi zmožen pregledati d' Etiolesove spletakarje, čeprav je dozdnevno le pasivno stal in pričakoval povelj svojega gospodarja, ki si pač ni predstavljal, da mora skrivati svoje misli pred njim.

To je bilo stanje Damiensovih čustev, ko je d' Etioles poslal služabnika izpred kraljevega gradu, da ga obvesti, naj se pripravi.

Damiens je za hip obstal, se zgrozil, potem pa se je jel pripravljati na boj proti d' Etiolesu, ki je bil pač res nesrečen, kajti z obvestilom mu je dal tudi čas, da se Damiens dobro pripravi na ta boj.

Damiens je pričakoval svojega gospodarja s trepetajočim srcem, ker je slutil, da bo slišal govoriti o nji.

D' Etioles je medtem zapustil kraljev dvor, uničen, ker so se njegove visoke sanje razblinile v nič, — poražen, zasmešan, — niti moči, da bi jasno premislil, ni imel več.

Le ena misel, ena želja ga je spremljala: da beži, da izgine iz kraja, kjer je bil tako ponižan.

Hripavim glasom je ukazal kočijažu:

»Nazaj domov, — v Parizo!«

In vrgel se je v blazine ter obšel s prazno glavo, kot da so mu možgani izpili.

Med hitrim drdranjem kočije se je slednjič malo umiril ter začel premišljevat katastrofalno neprimliko, ki ga je zadela.

»Zasmehovali so me! — Jasno je torej, da kralj sploh ni v nikaki zvezi z ropom moje žene, — Toda če ni kralj

kriv, kaj sta mi onadva pijančka napravila? Ne razumem več ničesar, — vendar mi je nejasno, megleno. — In vendar, in vendar, — zdelo se je, da sta odkrito srčna, — ali tudi kralj se je dozdeval odkritosrčen in v dobri veri. — Pa če bi bil kriv, — bi si gotovo ne upal —

Kaj ima torej Berryer pri tem? — Ali je on morda komu drugemu pomagal? — Ne — to ni verjetno, pa vendar — Ena sama stvar mi je jasna, eno dejstvo gotovo — Ivana je izgubila in kralj ni pri tem sokriv! — Ali kdo tedaj, — kdo je napravil to? — Ah — zvedel bodem, zvedel! — Najdem ga, tudi če bi moral vzdigniti zemljo iz njenih tečajev, tudi če bi moral sipati zlato s polnimi rokami do dna! — In gorje onemu, ki mi je uplenil ženo. Pod mojo nogo bo stokal in se vil. — Pa če bi to vse bila le najdba Ivane? — Pa če bi si bila ona izmislila to lepo pravljico od Berryerja, od kralja, o plemu, samo da bi se prosto podala k svojem ljubimcu in da mene zavede na napačno pot? — Če ona morda ljubi drugega? — Tedaj pa gorje njemu in gorje njej, — gorje, — gorje njima! Ali ne, — saj blaznim, — dobil bodem, rešil to uganko — Ivana vendar ljubi kralja. — Pa tedaj — Kralj in oni nesramni Berryer sta se tedaj vendarle norčevala iz mene? — Ponižala sta me, zasmehovala! — Maščeval se bodem! — Bridko in grozno se bom maščeval! Krvoto se bom maščeval! — Prisegam! —

Grozen usmev mu je razjasnil lice, misel mu je dospela do Damiensa, ki je pač le čakal njegovega povelja, in deloma potolažen, je govoril sam sebi:

»Eh, — z njim sem pač lahko gotov, da pridem do svojega maščevanja!«

Grozeča gesta je dokončala maščevalno misel, — postal je zopet hladno krven, miren ter kovaril nove naklepe sovražstva, načrte novega boja, zopet pripravljen, da se bori in da zmaga.

(Dalje prihodnjic.)

Ne pozabite naročnine!